

Рекомендації
переміщення дітей в межах України та виїзду дітей за межі
України в умовах надзвичайного або воєнного стану

1. Виїзд за межі України дітей, які цілодобово перебувають у закладах

При вирішенні директором закладу питання виїзду за межі України дітей, які цілодобово перебувають у закладах, необхідно:

- 1) з'ясувати можливості забезпечення безпеки дітей в населених пунктах на території України, де не відбуваються активні воєнні дії, та вжити заходів щодо переміщення дітей у такі населені пункти і забезпечення належних умов їхнього перебування;
- 2) у разі, якщо можливості забезпечення безпеки дітей на території України з об'єктивних причин відсутні, оцінити, чи відповідає найкращим інтересам дітей їхній виїзд за межі України;
- 3) враховувати, що найкращим інтересам дитини, як правило, відповідає виїзд за межі України, якщо:
 - на території іншої держави перебувають родичі дитини, які готові забезпечити її догляд та виховання;
 - виїзд за межі України здійснюється з метою возз'єднання братів і сестер, якщо один / одна з них вже перебуває за межами України;
 - діти, які перебувають у закладі / установі, що здійснює догляд та виховання, організованою групою переміщуються до закладу / установи, що знаходиться на території іншої держави;
 - дитина потребує невідкладного лікування або надання медичної допомоги, що не може бути забезпечено в Україні, тощо;
- 4) сформулювати групи дітей із супроводжуючими особами із розрахунку один супроводжуючий не більше ніж на 15 дітей / один супроводжуючий не більше ніж на 4 дитини з інвалідністю;
- 5) забезпечити видання наказу директора закладу про виїзд дітей за межі України або по можливості звернутися з клопотанням про прийняття рішення про виїзд дітей за межі України органом опіки та піклування чи військовою адміністрацією (далі - орган опіки та піклування) за місцем розташування закладу.

У наказі має бути зазначено прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) посадової особи, на яку покладається обов'язок щодо забезпечення життя і здоров'я дітей, представництва їхніх інтересів під час перебування за межами України, взяття дітей на консульський облік та організації їхнього повернення на територію України;
- 6) забезпечити у взаємодії з місцевими органами виконавчої влади, інститутами громадянського суспільства дітей транспортом, продуктами харчування, водою та одягом на час дороги до місця тимчасового перебування за межами України;
- 7) забезпечити при перетині кордону наявність у дітей та супроводжуючих осіб документів, що посвідчують особу (паспорт громадянина України / свідоцтво про народження дитини тощо);
- 8) поінформувати дітей про правила поведінки у дорозі, у тому числі у разі

виникнення надзвичайної ситуації, по можливості надати кожній дитині копії її 9) документів та інформацію про контактних осіб, які відповідають за дитину, для зв'язку з ними, якщо дитина з будь-яких причин залишиться без супроводу; 10) проінструктувати осіб, що супроводжують дітей, про обов'язок звернутися до консульської установи України протягом одного робочого дня після прибуття на місце тимчасового перебування за межами України.

Копія наказу, списки дітей із зазначенням прізвища, імені, по батькові (за наявності), дати народження, статусу кожної дитини та супроводжуваних осіб передаються в будь-якому вигляді (письмово, у вигляді фото чи сканованих копій) службі у справах дітей за місцем знаходження закладу та службі у справах дітей обласної, Київської міської державної адміністрації, військової адміністрації.

Звертаємо увагу, що виїзд дітей за межі України здійснюється у супроводі: законного представника або іншої уповноваженої ним особи - дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які не досягли 18-річного віку;

особи, уповноваженої керівником відповідного закладу, або органом опіки та піклування, - дітей, які цілодобово перебувають у закладах.

Для вирішення питань, що можуть виникнути у дорозі, та отримання допомоги особи, які супроводжують дітей, повинні мати контактні дані служб у справах дітей по маршруту слідування.

Після прибуття до місця тимчасового перебування директор закладу чи інша уповноважена ним особа звертаються до консульської установи України в країні перебування для взяття дітей на тимчасовий консульський облік. По можливості директор закладу чи інша уповноважена ним особа повідомляють про прибуття дітей на місце тимчасового перебування службу у справах дітей (за місцем свого попереднього розташування або службу у справах дітей, де перетинали кордон).

Після припинення воєнного стану в Україні керівники закладів зобов'язані вжити вичерпних заходів для повернення дітей на територію України.

2. Виїзд за межі України дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які влаштовані до прийомної сім'ї, дитячого будинку сімейного типу, передані під опіку, піклування

Виїзд за межі України дітей, які влаштовані до прийомної сім'ї / дитячого будинку сімейного типу, передані під опіку, піклування, здійснюється у супроводі прийомних батьків / батьків-вихователів / опікуна / піклувальника або уповноваженої ними особи.

У період надзвичайного або воєнного стану допускається уповноваження прийомними батьками / батьками-вихователями / опікунами / піклувальниками інших осіб для супроводження дитини під час перетину державного кордону України та перебування в іншій державі. Для цього прийомні батьки / батьки-вихователі або один з них / опікун / піклувальник та супроводжуючий повинні звернутися, в тому числі за допомогою електронних засобів зв'язку, до органу опіки та піклування за місцем свого фактичного перебування із відповідною заявою, у якій зазначаються:

- прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження кожної дитини;
- держава прямування;
- прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) супроводжуючого.

До заяви додаються (пред'являються):

- копія паспорта громадянина України або свідоцтва про народження дитини;
- копії паспортів чи інших документів, що посвідчують особу прийомних батьків / батьків-вихователів / опікуна / піклувальника;
- копія паспорта чи іншого документа супроводжуючого;
- документи, що підтверджують повноваження прийомних батьків / батьків-вихователів / опікуна / піклувальника;
- у разі неможливості надання вищезазначених документів - документи, що містять відомості про особу, які можуть бути визнані Держприкордонслужбою.

Документи можуть бути пред'явлені в електронному вигляді у додатку “Дія”. Номер та серія пред'явлених документів зазначаються у заяві.

У разі відсутності таких документів орган опіки та піклування оперативно будь-яким доступним способом уточнює інформацію про сім'ю, необхідну для перетину кордону України, у службі у справах дітей за місцем їхнього проживання / службі у справах дітей обласної, Київської міської державних адміністрацій / Нацсоцслужбі або за допомогою єдиного електронного банку даних про дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів.

Органи опіки та піклування забезпечують невідкладні приймання та розгляд таких заяв, в тому числі за допомогою електронних засобів зв'язку. Погодження органу опіки та піклування може бути оформлено листом (у тому числі електронним) або шляхом нанесення на заяву напису “Погоджено” із зазначенням назви органу, який надає таке погодження, прізвища, імені, по батькові (за наявності) посадової особи та проставлянням печатки та надсиланням заявнику за допомогою електронних засобів зв'язку.

Органам опіки та піклування необхідно вести облік погоджень виїзду за межі України дітей в супроводі осіб, уповноважених прийомними батьками / батьками-вихователями / опікунами / піклувальниками, та по можливості зберігати копії паспортів таких осіб, а також копії паспорта громадянина України або свідоцтва про народження дитини.

Варто взяти до уваги, що для виїзду дитини за межі України необхідна наявність таких документів:

- паспорт громадянина України або свідоцтво про народження дитини, або документи, що містять відомості про особу, які можуть бути визнані Держприкордонслужбою;
- договір про влаштування дитини до прийомної сім'ї / договір про організацію діяльності дитячого будинку сімейного типу або його копія;
- рішення / розпорядження про встановлення опіки (піклування) або його копія;

- погодження органу опіки та піклування (для дітей, які виїжджають за межі України в супроводі осіб, уповноважених прийомними батьками / батьками-вихователями / опікунами / піклувальниками). Після прибуття до місця тимчасового перебування особа, яка супроводжувала дітей, має звернутися до консульської установи України в країні перебування для взяття дітей на тимчасовий консульський облік. Після припинення воєнного стану в Україні законні представники дітей зобов'язані вжити вичерпних заходів для повернення дітей на територію України.

3. Виїзд за межі України дітей, які передані на виховання в сім'ю патронатного вихователя

Діти, які влаштовані в сім'ю патронатного вихователя, можуть виїхати за межі України виключно в супроводі патронатного вихователя.

У період надзвичайного або воєнного стану виїзд за межі України дітей, які передані на виховання в сім'ю патронатного вихователя, здійснюється у разі пред'явлення:

- рішення органу опіки та піклування / наказу служби у справах дітей про влаштування дитини до сім'ї патронатного вихователя / договору про патронат над дитиною;
- паспорта громадянина України або свідоцтва про народження дитини, документів, що містять відомості про особу, які можуть бути визнані Держприкордонслужбою.

Патронатний вихователь має в обов'язковому порядку будь-яким засобом зв'язку повідомити відповідну службу у справах дітей коли і куди направляються разом з дітьми та / або після прибуття на місце тимчасового перебування. Відповідна служба у справах дітей має відповідно фіксувати таку інформацію, періодично контактувати з патронатними вихователями, у разі потреби надавати їм підтримку.

По можливості патронатний вихователь будь-якими доступними засобами зв'язку повідомляє батькам дитини про виїзд з дитиною за межі України та державу прямування.

Після прибуття до місця тимчасового перебування патронатний вихователь має звернутися до консульської установи України в країні перебування для взяття дитини на тимчасовий консульський облік.

Після припинення воєнного стану в Україні Може патронатні вихователі зобов'язані вжити вичерпних заходів для повернення дітей на територію України.

4. Виїзд за межі України дітей у супроводі одного з батьків або уповноважених ними осіб

У період надзвичайного або воєнного стану допускається виїзд за межі України дітей, які не досягли 16-річного віку, в супроводі одного з батьків без нотаріально посвідченої згоди другого з батьків.

У період надзвичайного або воєнного стану допускається уповноваження батьками (одним з них) дитини, яка не досягла 16-річного віку, інших осіб для

супроводження дитини під час перетину державного кордону України та перебування в іншій державі.

Для цього батьки / один із батьків дитини, а також супроводжуючий повинні звернутися, у тому числі за допомогою електронних засобів зв'язку, до органу опіки та піклування за місцем свого фактичного перебування з відповідною заявою, у якій зазначаються:

- прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження дитини;
- держава проживання;
- прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) супроводжуючого.

До заяви додаються (пред'являються):

- копія паспорта громадянина України або свідоцтва про народження дитини;
- копія паспорта чи іншого документа, що посвідчує особу, одного з батьків дитини;
- у разі відсутності вищезазначених документів - документи, що містять відомості про особу, які визнані Держприкордонслужбою;
- копія паспорта громадянина України чи іншого документа, що посвідчує особу, супроводжуючого.

Документи можуть бути пред'явлені в електронному вигляді у додатку "Дія". Номер та серія пред'явлених документів зазначаються у заяві.

Органи опіки та піклування забезпечують невідкладні приймання та розгляд таких заяв, в тому числі за допомогою електронних засобів зв'язку. Погодження органу опіки та піклування може бути оформлено листом або шляхом нанесення на заяві напису "Погоджено" із зазначенням назви органу, який надає таке погодження, прізвища, імені, по батькові (за наявності) посадової особи органу опіки та піклування та проставлянням печатки та надсиланням заявнику за допомогою електронних засобів зв'язку.

Органам опіки та піклування необхідно вести облік погоджень виїзду за межі України дітей у супроводі осіб, уповноважених батьками, та по можливості зберігати копії паспортів таких осіб, а також копії паспорта громадянина України або свідоцтва про народження дитини.

Варто взяти до уваги, що для виїзду дитини за межі України необхідно пред'явити паспорт громадянина України або свідоцтво про народження дитини, або документи, що містять відомості про особу, які визнані Держприкордонслужбою.

Після прибуття до місця тимчасового перебування особа, яка супроводжувала дитину, має звернутися до консульської установи України в країні перебування для взяття дитини на тимчасовий консульський облік.

1. Виїзд за межі України дітей у супроводі баби, діда, повнолітніх брата, сестри, мачухи, вітчима

У період надзвичайного або воєнного стану допускається виїзд за межі України дітей, які не досягають 16-річного віку, в супроводі баби, діда, повнолітніх брата, сестри, мачухи, вітчима без нотаріально посвідченої згоди батьків дитини.

Варто взяти до уваги, що для виїзду дитини за межі України необхідна наявність паспорта громадянина України або свідоцтва про народження дитини (у разі відсутності вищезазначених документів - документів, що містять відомості про особу, які визнані Держприкордонслужбою).

Для підтвердження родинного зв'язку з дитиною надаються (пред'являються) такі документи:

- 1) свідоцтво про народження одного з батьків дитини або його копія - бабою, дідом;
- 2) власне свідоцтво про народження або його копія - повнолітніми братом, сестрою;
- 3) свідоцтво про шлюб із одним із батьків дитини або його копія - мачухою, вітчимом.

У разі відсутності вищезазначених документів відповідні відомості можуть бути отримані у вигляді витягу з Державного реєстру актів цивільного стану громадян, у тому числі в електронному вигляді.

Після прибуття до місця тимчасового перебування особа, яка супроводжувала дитину, має звернутися до консульської установи України в країні перебування для взяття дитини на тимчасовий консульський облік.